

Een urgente voorstelling voor iedereen

Er zijn maar weinig locatievoorstellingen die het schoppen tot de officiële juryselectie van het Nederlands theater Festival. 'Gas' is een uitzondering: de voorstelling ging vorig jaar in première op locatie in de buurt van Slochteren, het epicentrum van de gaswinning, en gaat nu op theatertournee als een van de 'allerbeste voorstellingen van het seizoen'.

Voor de acteurs is het even wennen om vanuit het Groningse platteland in het rode pluche te belanden, vertelt Maarten Wansink (de journalist) vooraf, maar de actuele kroniek die schrijver Tjeerd Bischoff en regisseur Jeroen van den Berg schetsen in 'Gas', blijkt ook in de schouwburg uitstekend tot zijn recht te komen. Het is een (inter)nationaal drama, waarin de geschiedenis van de afgelopen zestig jaar in drie episoden wordt verteld. Op slimme wijze zijn alle betrokkenen – de staat, de NAM, Shell en Esso, de actievoerders en een aantal van de slachtoffers – met elkaar verweven in een persoonlijke familietragedie.

In de drie delen van elk een uur staat Hotel Boelens in Hoogezand-

Scène uit 'Gas'.

FOTO DAPHNE VAN DE VELDE

Sappemeer centraal. In het eerste deel dat in 1960 speelt, wordt het gas ontdekt en lijkt de hoteleigenaar (Helmert Woudenberg) te gaan profiteren van de nieuwe klandizie. Zijn jongste dochter wordt zwanger van een NAM-ingenieur; uiteindelijk besluit de oudere zus (Trudi Klever) zich over

het kind te ontfermen. Daarmee doet ze afstand van haar fantasieën om een nieuw leven te beginnen en trouwt ze met haar activistische jeugdvriend Geert. In het tweede deel (1978) zucht Groningen onder de fabriekssluitingen en wordt in het hotel een manifestatie gehouden onder het motto 'Groningen

Theater Recensie

'Gas', door Toneelgroep Jan Vos i.s.m. Noord Nederlands Toneel. Regie: Jeroen van den Berg. Bijgewoond in het Internationale Theater te Amsterdam. Nog te zien in o.m.: Stadstheater, Zoetermeer (2/10); Schouwburg, Haarlem (3/10); Figi, Zeist (5/10); De Meerse, Hoofddorp (14/11); de Purmaryn, Purmerend (19/11); De Vest, Alkmaar (28/11); Zaantheater, Zaandam (13/12). www.nnt.nl

geen wingewest'. Inmiddels is de baby opgegroeid tot een nukkige puber van 17 die er dan pas achter komt wie haar werkelijke ouders zijn. Het derde deel speelt zich af in 2014 als de bevingen zorgen voor slapeloze nachten, net als de slepende procedures om de schade vergoed te krijgen. Dan besluit een van de gasten van Hotel Boelens een daad te stellen.

Gaswinning

'Gas' is een toegankelijke productie, waarin de politieke, maatschappelijke en economische impact van de gaswinning duidelijk wordt, juist omdat deze zo inventief is gekoppeld aan het wel en

wee van de personages. De humor is nuchter en lekker Gronings, het spel is overtuigend en de herkenbaarheid groot. In fraaie dialogen worden de diverse wereldbeelden soms schrijnend duidelijk tegenover elkaar gesteld. Knap, hoe de voorstelling laat zien, zonder nadrukkelijk positie te kiezen, hoe schandalig er is omgesprongen met de inwoners van Groningen en hoe ze vervolgens totaal vastlopen in de bureaucratie van huizendokters en dialoogtafels. Knap ook hoe 'Gas' absoluut geen simpel pamflet is geworden, maar een actuele en urgente voorstelling voor iedereen.

Margriet Prinssen